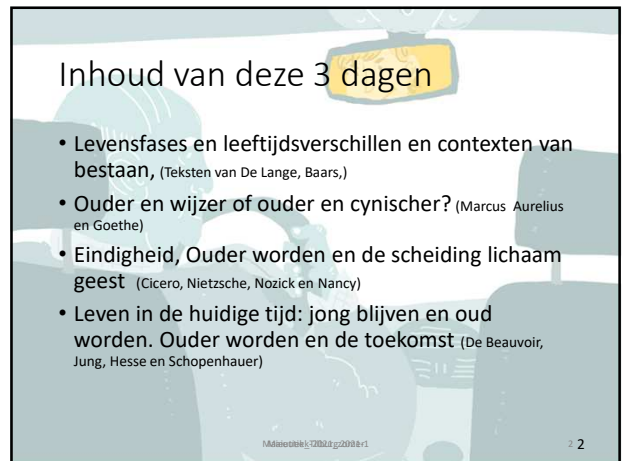
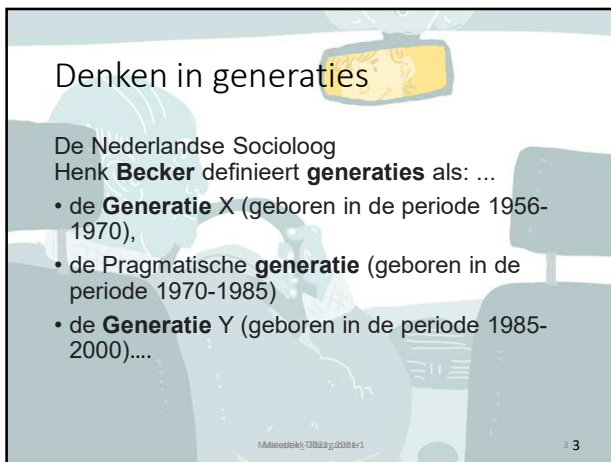

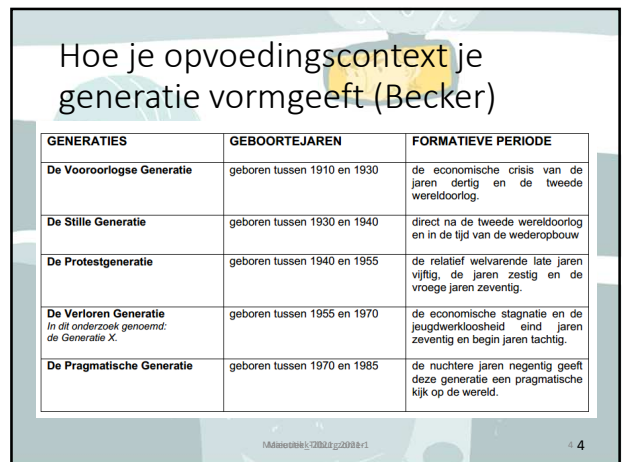
1

2

3

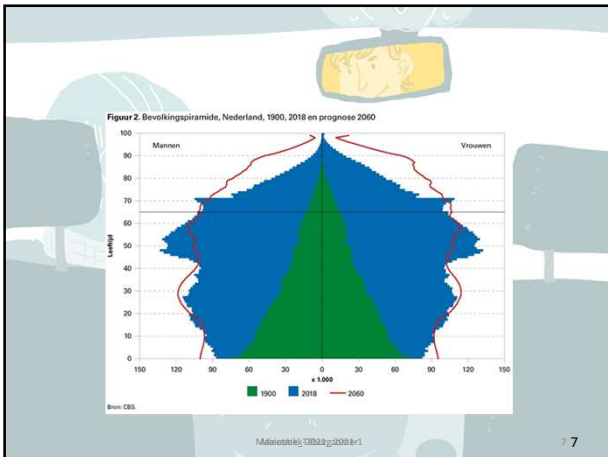
4

5

6

7

Over veroudering

Het nature-nurture debat is hier volop aanwezig.

- Genen, Chromosomen, Telomeren. Veroudering kan worden gezien als een natuurlijk proces, maar ook als een ziekte. <https://www.scientias.nl/muizen-met-opgerekte-telomeren-leven-extreem-lang-en-gelukkig/>
- Sociologie en training en voeding. Erik Scherder en anderen maken duidelijk dat veroudering iets is dat kan en moet worden tegengegaan. Trudy Dehue en anderen leveren ook kritiek op dit discours. (Zie dag 3)

8

Over ouder worden

Persoonlijke keuzes omtrent en omgaan met ouderdom en veroudering;

- Wil ik alles wat er kan?
- Naar mate we langer kunnen blijven leven wordt overleven minder, en levenskwaliteit meer onderwerp van gesprek.
- Herstel en verlengen van vitale vermogens en/of aanpassing aan verouderend lichaam.
- Omgaan met sterfelijkheid

9

Nederland vandaag de dag

- Babyboom was een opstand tegen de ouderen, stond tegenover de gevestigde orde,
- Is nu zelf gevestigde orde (geweest),
- Komen nu in opstand tegen 'jeugd van tegenwoordig',

"Dit is de generatie die wil blijven" schrijft Frits de Lange over de 50 generatie van nu.

10

Meer ouderen maakt de jongeren jonger

- Als de oudst werkende directeur of bestuursvoorzitter 70+ is, dan is wordt een collega van 40 een jongere.
- De relatie met het gezag verandert wanneer een meerderheid van actieve ouderen het gezag inschat van gezagsdragers (politie, overheid) die qua leeftijd (bijna) hun kinderen hadden kunnen zijn.

11

Genieten ?

CYNISCH

WIJZER

Rust

Eindigheid

Eigenzinnig

Moe

Kalm

Teleurgesteld ?

12

Ouder en wijzer of ouder en cynischer?

Het nadenken over ouder worden en levenskunst is er vanaf eerste overgeleverde teksten. (De gemiddelde leeftijd was laag maar o.i.v. strijd en slavernom.)

Ouderen waren degenen met parrësia (recht van spreken), maar ook dan is er kritiek op hun rol. Ook dan wordt er geklaagd over ouderen (Aristoteles) én over jongeren. (Aristoteles en Plinius de Jongere)

Maieutiek_Tilburg 2021-1

13

13

Cynisme is een verkeerd begrepen term

Vandaag de dag is het een soort wantrouwen dat mensen ontwikkelen in de loop van hun leven.

Klassiek was cynisme ooit (Diogenes 4de eeuw BCE) een eigenwijze omgang met de cultuur.

Cynisch is laten zien dat je niet naïef gebleven bent en weet hoe de wereld in elkaar zit. (Sloterdijk *Kritiek van de cynische rede*. 1983)

Maieutiek_Tilburg 2021-1

14

14

Niet cynisch maar reflectief

Marcus Aurelius (121-180) wordt gezien als een late Stoïcijn.

- De macht van Rome is op zijn hoogtepunt
- Adoptief keizers regeren (erfelijke lijn werd vaak als ongeschikt gezien).
- Vóór de bekering van Constantijn (312, 313)

Weldoener, wijs en bedachtzaam en goed op de hoogte van de kennis van zijn tijd. De mens en natuur opvatting is opzienbarend modern en dat maakt zijn overdenkingen ook heel modern.

Maieutiek_Tilburg 2021-1

15

15

Goethe op de grens tussen twee wereldbeelden

Hoort bij Romantiek en de Verlichting. Is Lutheraans opgevoed, geïnspireerd door Kant en Spinoza. Is voorbeeld van de *Sturm und Drang* in Duitsland (het (jonge) genie centraal, tussen 1767 en 1785)

Enerzijds Bildung en sterke moraal, anderzijds pragmatisch, politiek en vooral kritisch op het idee van het eeuwige leven. Het gaat om leven in het hier en nu, naar je natuur.

Maieutiek_Tilburg 2021-1

16

16

Vragen voor morgen

- Zijn en worden wij anders oud dan onze ouders?
- Na Nietzsches *god is dood* hoe zit dat nu met eindigheid en willen blijven?
- Hoe verhouden zich lichaam en geest? Is alles één? En ja of nee, wat betekent dat voor hoe je oud wordt?

Maieutiek-2021_zomer

17

17